

20.03.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Lausuntopyyntö 25.1.2017

Asia: Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityistielaisiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityistielaisiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt arvioimaan erityisesti esitettyjen muutosten taloudellisia ja muita vaikutuksia sekä lausumaan hallituksen esityksestä ja sääntelytarpeesta ottaen huomioon hallitusohjelman tavoite normien purkamisesta ja sääntelyn sujuvoittamisesta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto pitäytyy lausunnossaan arvioimaan esityksiä, jotka koskevat aluehallintovirastolle ja uudelle valtion lupa- ja hallintovirastolle suunniteltuja tehtäviä.

Esityksessä todetaan, että yleisten hallintotehtävien hoitamisen osalta vaihtoehtoina ovat tulevaisuudessa maakunnat, jotka hoitaisivat mm. yksityisteiden valtionavustukset sekä eräiden tehtävien osalta aluehallintovirastojen nykyisiä tehtäviä hoitamaan tuleva valtion lupa- ja valvontavirasto. Uudelle valtion lupa- ja valvontavirastolle on tarkoitus siirtää aluehallintovirastojen nykyisin hoitamia oikeusturvatehtäviä.

Tielautakunnilla olleet yleiset hallintotehtävät liittyvät pääosin tiekunnan hallintoon ja osakkaiden sekä muiden asianosaisten oikeusturvaan, jolloin valtion lupa- ja valvontavirasto olisi virastoon tulevan asiantuntemuksen ja muiden siellä hoidettavien asioiden johdosta luontevin paikka tällaisten yksityistielain mukaisten tehtävien hoitamiseksi.

Jos toimitsijamies tai hoitokunnan puheenjohtaja tai tarvittaessa näiden varamies tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlöisi kokouksen koollekutsumisen, vaikka esimerkiksi 67 §:n mukainen viides kokous vaatisi pidettäväksi, voisi valtion lupa- ja valvontavirasto 3 momentin mukaan tiesakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tiesakkaat kokoukseen siten, kuin 1 momentissa on säädetty.

Milloin toimitsijamies tai hoitokunta laiminlyö 1 momentissa säädetyn velvollisuutensa, on valtion lupa- ja valvontavirastolla valta velkojan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, määrätä uskottu mies toimitsijamiehen tai hoitokunnan sijasta suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet.

Uskotuksi mieheksi määrätyllä on oikeus saada suorittamastaan tehtävästä tiekunnalta kohtuullinen palkkio, jonka määrä, jollei siitä sovita, on valtion lupa- ja -valvontaviraston vahvistettava. Mitä tässä pykälässä on säädetty tiekunnan velasta, koskee vastaavasti 86 §:ssä tarkoitettuja toimituskustannuksia.

Edellä mainittujen tehtävien ja tehtäväkokonaisuuden osalta Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että aluehallintovirasto olisi luonteva paikka kyseisille tehtäville. Esityksessä tuodaan esiin, että asiantuntemus edellä mainittujen asioiden käsittelyssä paranisi.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että yksityistielakiin perustuvat tehtävät on asiakkaan ja erityisesti palvelun saavutettavuuden näkökulmasta alueellinen palvelutehtävä, jota ei voi keskittää. Yksitystielain mukaiset asiat ovat todennäköisesti, verrattuna muihin vastaavantyyppisiin tehtäviin, harvalukuisia. Osaamisen ja asiantuntemuksen takaamiseksi tarvitaan aluehallintovirastojen välille sekä myöhemmin valtion lupa- ja valvontaviraston toimipaikkojen välille tiivistä yhteistyötä.

Aluehallintovirasto esittää edelleen, että toimitsijamiehen palkkion perusteista olisi syytä mainita laissa tai sen perusteluissa tarkemmin.

Esityksen mukaan valtion lupa- ja valvontavirasto voisi tieosakkaan, tiekunnan tai sellaisen kiinteistön omistajan, jonka kiinteistöä tieoikeus koskee, hakemuksesta tehostaa tämän lain nojalla annettua tien rakentamista tai muuta tienpitoa koskevaa toimenpidettä koskevaa päätöstä tai tuomiota teettämishallalla, jos rakentamiseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin yksityistietoimituksessa asetetussa määräajassa. Uskottua miestä ei enää määrättäisi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että valtion lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta kieltää sitä, joka rikkoo kieltoa, joka koskee tiellä kulkemista tai muutoin tien käyttämistä, 24 §:n 3 momentissa tarkoitettua kieltoa asettaa puomi tai 48 §:ssä tarkoitettua kieltoa ilman lupaa rakentaa liian lähelle tiealuetta taikka toimii puiden ja pensaiden poistamisesta säättävän 49 §:n vastaisesti, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Valtion lupa- ja valvontavirasto voisi momentin mukaan hakemuksesta tehostaa päätöstään uhkasakolla.

Tämän lain 97 §:ssä säädetty toimivalta hallinnollisten pakkokeinojen on vuoden 2018 loppuun asti aluehallintovirastolla.

Kunta olisi myös velvollinen ottamaan hoitoonsa asemakaava-alueelle johtavan yksityistien, mikäli yksityistien liikenne lisääntyy huomattavasti, kun asemakaavaa toteutetaan. Tältä osin kuntia valvoisi jatkossa valtion lupa- ja valvontavirasto, joka voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään velvollisuuden ottaa tienpito hoitaakseen.

Hallinnollisten pakkokeinojen osalta tilanne ei ole juuri muuttumassa ja aluehallintovirasto katsoo, että esitys on hyväksyttävä. Aluehallintovirasto on tienpitoon liittyen ulkopuolinen taho, jolla ei ole tienpitoon liittyen erityisosaamista, mutta hallinnollisten pakkokeinojen osalta määräyksiä on useassa teitä ym koskevissa laeissa ja esitys on siten perusteltu. Esityksessä todetaan, että tältä osin kuntia valvoisi jatkossa lupa- ja valvontavirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsoo ja tähdentää, ettei aluehallintovirastolle tai sen seuraajalle ole syytä perustaa yksityistielakiin nähden erityistä valvonta-asemaa vaan oikeussuojakeinot ja niiden käyttö lähtee hakemuksesta tai muusta aloitteesta.

Lain 42 §:n 1. momentin mukaan, jos tien rakentaminen merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää luonnonsuojelulaissa tarkoitettuun Natura 2000 -verkostoon, olisi nykyistä menettelyä vastaavasti yhteistyössä valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa pyrittävä löytämään tien rakentamiselle sellainen vaihtoehto, jossa alueelle aiheutuvat haitat jäisivät mahdollisimman vähäisiksi. Säännöksen mukaan yksityistietoimituksen toimitusmiesten ja luonnonsuojeluviranomaisten välillä olisi siten yhteistyövelvoite. Yksitystietoimituksesta olisi lisäksi ehdotettavan 80 §:n 1 momentin mukaan aina ilmoitettava valtion lupa- ja valvontavirastolle, jos siinä olisi kyse tien rakentamisesta tai siirtämisestä. Jos tietoimitusta koskevasta hakemusasiakirjoista ilmenee, että tietoimituksessa perustettavaksi haettu tieoikeus tulisi tai saattaisi tulla koskemaan Natura-aluetta, tietoimituksen toimitusinsinöörin tulisi tehdä siitä maininta valtion lupa- ja valvontavirastolle lähetettävään

ilmoitukseen. Jos valtion lupa- ja valvontavirasto katsoo, että ilmoituksessa tarkoitetun tien tekeminen voisi merkittävästi heikentää niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, tulisi sen saattaa käsityksensä ennen toimituksen suorittamista toimitusinsinöörin tietoon ja tarpeen mukaan toimitusinsinöörin kanssa neuvoteltuaan lähettää edustajansa toimitukseen. Vastaavasti, jos vasta toimituksen yhteydessä kävisi ilmi, että tietoituksessa perustettavaksi haettu tieoikeus tulisi tai saattaisi tulla koskemaan Natura-aluetta, olisi toimitusinsinöörin harkittava, voisiko tien tekemisestä olla edellä tarkoitettuja haitallisia vaikutuksia Natura-alueen luonnonarvoille. Jos tällaisia vaikutuksia saattaisi olla, tulisi toimitusinsinöörin olla yhteydessä valtion lupa- ja valvontavirastoon asian selvittämiseksi. Yksitystietoituksessa olisi pyrittävä löytämään sellainen vaihtoehto linjaukselle tai muutoin tien tekemiselle, jossa siitä aiheutuvat haitat jäisivät Natura-alueella mahdollisimman vähäisiksi.

Edellä olevan perusteella Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kannattaa edellä mainittujen tehtävien siirtämistä aluehallintovirastoille sekä tulevalle valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Terttu Savolainen
Ylijohtaja

Tapio Saavalainen
Neuvotteleva virkamies